

Струка (назив):		Култура и умјетност			
Занимање (назив):		Ликовни техничар, Техничар дизајна графике, Техничар дизајна ентеријера и индустријских производа			
Предмет (назив):		МУЗИЧКА УМЈЕТНОСТ			
Опис (предмета):		Теоријски предмет			
Модул (наслов):		Модул 1			
Датум:	август, 2021. године	Шифра:		Редни број:	01
Сврха					
Подстицање, стварање и даље његовање интересовања, навика и потребе за слушањем и репродукцијом вриједних музичких остварења развија, на првом мјесту, код ученика љубав према музици, музичкој умјетности и умјетности уопште.					
Специјални захтјеви / Предуслови					
Нема специјалних захтјева/предуслова					
Циљеви					
<ul style="list-style-type: none"> уознавање ученика са изражајним средствима музичке умјетности, музичко-теоријским појмовима и основним карактеристикама музике различитих епоха,стилова и жанрова; уознавање ученика, кроз слушање и активно музицирање (пјевање/свирање), са највреднијим дјелима различитих епоха и жанрова; кроз слушање музике код ученика развија способност слушне концентрације; стварање и развијање навика да слушањем вриједних музичких дјела, изградња позитивног става према музичкој умјетности, праћење музичког живота и формирање сопствене дискотеке (фонотеке); обогаћивање и оплемењивање емоционалног живота ученика; његовање патриотизама, хуманизма и интернационализма; правилним његовањем музичког укуса развијати код ученика способност за процјену умјетничке вриједности, тј. да кроз успостављање и усвајање вриједноснихмјерила за критичко и естетско процењивање музике створи компетентногкорисника музичке културе; развијање способности за заједничко извођење (пјевање/свирање) познатих примјераиз дјела свјетске, српске и босанско-херцеговачке музичке литературе уознавање ученика са изражајним средствима музичке умјетности ради бољегразумјевања музике и музичког дјела проширивање знања из музичке терминологије уознавање савремених извођача умјетничке музике и указивање на савремене обраде класичних музичких дјела; његовање хорског и оркестарског музицирања у школи; указивање на везу музичке културе са садржајима других наставних предмета. 					

Теме
<ol style="list-style-type: none"> 1. Увод у предмет Музичка умјетност 2. Темељи европске цивилизације 3. Музика средњег вијека 4. Музика ренесансе 5. Музика барока и рококоа 6. Музика преткласике и класике 7. Музика романтизма 8. Импресионизам 9. Музика XX вијека 10. Цез и популарна музика 11. Примијењена музика

Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1.Увод у предмет Музичка култура 1а. Увод у историју музике 1б.Могућности примјене информационо комуникационе технологије у стварању диско тека умјетничке музике.	- наведе изражајна средства музичке умјетности; -објасни појам стила и хронологију развоја музичке умјетности. -препозна химну Босне и Херцеговине и Републике Српске „Моја Република“;	-разликује жанрове у музици; - репродукује химну Босне и Херцеговине и Републике Српске „Моја Република“; -користи информационо- комуникационе технологије за стварање сопствене диско теке;	<ul style="list-style-type: none">• савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове;• ефикасно планира и организује вријеме;• испољи љубазност, комуникативност, ненаметљивост и флексибилност у односу према другарима и наставницима;• одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад;• испољава позитиван однос према професионално-етичким нормама и	Наставник ће: Настава музичке културе мора се реализовати на основним дидактичким принципима и требало би да представља активност која ничим не оптерећује ученике. <ul style="list-style-type: none">• Користити различите наставне методе.• Приликом обраде тема обавезно користити очигледна наставна средства (дидактичке илустрације, образовну технологију и информационо- комуникациону технологије) и увијек их повезивати са
2. Темељи европске цивилизације 2а. Античка музичка култура	- опише основне карактеристике грчке умјетности и њен утицај на развој култура других народа;	-анализира утицај грчке умјетности на развој култура других народа		

			вриједностима; • испољава иницијативу и предузимљивост; • испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду;	слушним примјерима и извођачком праксом. • Активно учествовање ученика у репродукцији музике, код ученика развија и одређене музичке али и опште когнитивне способности, појачава сензибилност замузiku и требало би да има и рекреативан учинак. У оваквим активностима важнији је сам процес од исхода учења. • Групним и појединачним пјевањем или свирањем развија се интересовање ученика за активно учествовање у музичком животу своје средине. • Сви садржаји који се остварују првенствено се базирају на доживљају музичког дјела, упознавању његовог ствараоца и карактеристикама стила или епохе којој дјело припада. Садржаји се реализују кроз слушање или репродукцију музичких
3. Музика средњег вијека 3а. Развој византијске и грегоријанске традиције	-наведе основне карактеристике византијског пјевања и литургијског богослужења; -наведе основне карактеристике грегоријанског пјевања и наведе ране облике вишегласја; -објасни појам осмогласника као музичког система, богослужбена књига и уџбеник; Слушање музике: • „Господи возвах“ (два различита гласа) • Пјевање пјесме: Лази, Лазо, Лазаре	-разликује византијско пјевање и литургију као облик богослужења; -идентификује Грегоријански корал и ране облици вишегласја. Слушање музике: • Хиландарско појање • Павле Аксентијевић – Нињи сили • Gustate et videte (псалм 33), грегоријански корал • Enigma – Sadness Part I; Gregorian- Send me an Angel • Илахија: Бајрам дође -разликује свјетовну музику код нас		
4. Музика ренесансе 4а. Опште карактеристике епохе и најзначајнији представници 4б. Развој вишегласја 4в. Инструментална музика и ренесанса	-препозна примјере ренесансне музике и опише њене главне карактеристике; -наведе имена најпознатијих ренесансних композитора и њихова најзначајнија дјела;	-уочи карактеристике епохе: • друштвене карактеристике • антички узор - Ђ. П. да Палестрина и Орландо ди Ласо; двохорски стил, Слушање музике: • Палестрина: Missa rарae Marcelli, Kyrie - Ласо: а) Matona mia cara		

на јужно-словенским просторима	<p>-наведе и опише прве облике вишегласја у западноевропској музици;</p> <p>-наведе и препозна аудитивно и визуелно инструменте ренесансе.</p> <p>-наведе најзначајније представнике ренесансе са јужнословенских простора.</p>	<p>-презентује развој вишегласја</p> <ul style="list-style-type: none"> • Полифонија, мотет, миса • Свјетовна музика: мадригал, балада, каћа, појава монодије <p>Слушање музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Гијом Дифај: <i>Kyrie</i> из <i>Mise L homme armé</i> • Јакоб Галус: <i>Esse quomodo moritur iustus</i> <p>-изводи једну коледарску пјесму</p>		<p>примјера тј. директним доживљајем музичког дјела.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наставниково усмено излагање треба да послужи као информација и инспирација за слушање музике када оно представља централни дио часа (20 посто излагања, 60 посто слушања музичког дјела у фрагментима или у цјелини у зависности од примјера, и 20 посто закључивања, разговор са ученицима, понављање слушања одређених дјелова композиције или цјелине). • Музички примјери се слушају поступком активног слушања – задавањем одређених задатака прије самог слушања одређене композиције или њеног дијела. • Приликом слушања музике, стално радити на прожимању примјера из класичних стилова и жанрова који користе класични музички
<p>5. Музика барока и рококоа</p> <p>5а. Периодизација и опште карактеристике барока</p> <p>5б. Рађање опере и вокално-инструментални облици</p> <p>5в. Развој инструменталне музике барока</p> <p>5г. Г. Ф. Хендл и Ј. С. Бах</p> <p>5д. Развој опере у XVIII вијеку</p>	<p>-препозна барокну музику</p> <p>-наведе основне карактеристике барокног музичког стила;</p> <p>-дефинише појам опере, наведе њене основне карактеристике</p> <p>-наброји најистакнутије представнике опере 17. вијека;</p> <p>-наведе и опише вокално-</p>	<p>-разликује карактеристике барокног стила:</p> <ul style="list-style-type: none"> • периодизација • друштвене прилике • жанрови, музички облици, одлике музичког језика <p>-уочи настанак прве опере, њен развој и најистакнутији представници у 17. вијеку: К. Монтеверди, Ђ. Б. Лили, Х. Персел; Вокално-инструментални музички облици (кантата,</p>		

	<p>инструменталне музичке облике;</p> <p>-наведе и опише најзначајније инструменте и основне облике барокне инструменталне музике;</p> <p>-препозна примјере дјела Г. Ф. Хендла и Ј. С. Баха слушане на часу и направи поређење између њиховог стваралаштва;</p>	<p>ораторијум, пасија и миса) Слушање музике: К.Монтеверди – Орфејева пјесма (II чин опере Орфеј)</p> <p>-утврди развој инструменталне музике (гудачки, дувачки и инструменти са диркама), музички облици и издвоји најважније представнике: А. Корели, А. Вивалди, Ђ. Тартини Слушање музике: • А. Вивалди: Годишња доба (став из концерта по избору) • Ђ. Тартини – Соната ге-мол „Ђавољи трилер“ (Itzhak Perlman: Vanessa Mae) • Т. Албинони - Adagio - Yngwie Malmsteen</p> <p>-издвоји и презентује највеће композиторе прве половине XVIII вијека: Г.Ф.Хендл и Ј.С.Бах Слушање музике: Г. Ф. Хендл: Музика на води (одломак) Музика за ватромет - Увертира Хор Алелуја из ораторијума Месија Ј. С. Бах:Токата у де-молу Бадинера из Друге оркестарске свите</p>		<p>материјал за модерне обраде и извођење на савременим музичким инструментима. Радити на компарацији између музичких примјера који се налазе у различитим стиливима и жанровима.</p> <p>• Музички инструменти се упознају кроз слушање одговарајућих музичких примјера. Приказати употребу инструмента у различитим жанровима и стиливима, уколико је присутан у више њих. Значајне карактеристике звука и техничке могућности инструмента приказати кроз аудио или аудио-видео музичке примјере.</p> <p>• Примјери су илустрацијски и не морају се слушати у цјелини, али се слушање у цјелини препоручује ако то расположиво вријеме допушта.</p> <p>• Пјесме се уче и пјевају по слуху и из нотног текста. Научене пјесме пјевати</p>
--	--	---	--	---

		<p>-описе даљи развој опере и умије да активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера обрађених на часу;</p> <p>-наброји и описе основне карактеристике Глукове реформе.</p>	<p>-анализира даљи развој барокне опере.</p> <p>Глукова реформа опере.</p> <p>Буфо-опера Ђ. Б. Перголезија</p> <p>Слушање музике:</p> <p>К. В. Глук: Арија Орфеја из опере Орфеј и Еуридика</p> <p>Ђ. Б. Перголези: Арија Серпине из опере Служавка господарица</p>		<p>такода се гледају ноте, ради повезивања нотне слике са кретањем мелодије.</p> <ul style="list-style-type: none"> Вербално знање о музичким врстама, облицима и музичкотеоријским појмовимане треба да иде даље од онога што се може слухом открити на датом музичком примјеру. Знање ученика провјеравати уз употребу музичких примјера, вербално или кроз одређене квизове, тестове као и писане радове у виду кооперативног учења. Активно учествовање у репродукцији музике не треба оцењивати. Наставник треба да перманентно ради на подизању нивоа образовања ученика из области музичке и опште културе. Програм наставе музичке културе је отворен, што даје могућност наставнику да узобавезне садржаје сам креира одређени дио наставе узимајући у обзир
<p>6.Музика преткласике и класике</p> <p>6а.Основне карактеристике преткласике и класике</p> <p>6б.Бечки класичари – Ф.Јозеф Хајдн</p> <p>6в.Вокално-инструментална и инструментална музика В.А.Моцарта</p> <p>6г.Лудвиг ван Бетовен</p>	<p>-препозна музику преткласике и наведе и описе његове основне карактеристике;</p> <p>-препозна музику класицизма и наведе и описе његове основне карактеристике</p> <p>-препозна слушане примјере дјела Хајдна и наведе најпознатија;</p> <p>- препозна слушане примјере вокално-</p>	<p>-разликује карактеристике преткласицизма и издвоји њене представнике: Ј. В. Штамиц, К. Ф. Бах, Ј. К. Бах, Ј. Кванц, Л. Бокерини и М. Клементи.</p> <p>Слушање музике:</p> <p>К. Ф. Е. Бах – Трио Ге-дур, за флауту, виолу и клавир, Adagio</p> <p>-изради преглед класике као стила у музици; сонатно-симфонијски циклус и сонатни облик</p> <p>-Ф. Ј. Хајдн – симфонија и камерна музика</p> <p>Слушање музике:</p> <p>Ј. Хајдн: Симфонија бр. 10</p>			

	инструменталне и инструменталне музике В. А.Моцарта и наведе његованајпознатија дјела; -препозна слушане примјере музике Л. ван Бетовена и наведе његова најпознатија дјела.,	, Де-дур, први став -упореди вокално-инструменталну и инструменталну музику В. А. Моцарта Слушање музике: Песма Папагена из опере Чаробна фула Арија Краљице ноћи из опере Чаробна фула Дует Папагена и Папагене из опере Чаробна фула Реквијем (одломак) 5. Л. ван Бетовен – инструментална дјела Слушање музике: Концерт за виолину, I став IX симфонија, оп.125, уводни део IV става V симфонија у це- молу Соната це-мол, оп.13, I Став -изведе Оду радости		жеље имогућности ученика. • Наставник је обавезан да ради на формирању хора и/или оркестра у гимназији. Ради на једногласним, двогласним и вишегласним композицијама домаћих и страних аутора. У немогућности формирања хора или оркестра формирати мање групе или камерне саставе (вокалне, инструменталне или вокално-инструменталне). Такође, кроз наведене ансамбле, поред рада на промоцији умјетничке музике треба радити и на очувању традиционалне музичке баштине нашег народа. Начин евалуације ученика: • Наставник ће пратити напредовање ученика и водити евиденцију о постигнутимрезультатима сваког ученика појединачно. • Ученици морају унапријед бити упознати са методама и критеријумима
7.Музика романтизма 7а.Опште карактеристике стила 7б.Клавирска музика и солопјесма раних романтичара 7в.Програмска музика и позноромантичарска	-препозна музику романтизма и наведе основне карактеристике стила; -препозна слушане примјере Шопена и Листа и наведе њихова најпознатија	-разликује карактеристике стила: • историјски оквир • жанрови, музички • идеја националног -прикаже облике, одлике музичког језика -прикаже Фредерика Шопена, Франца		

<p>симфонија 7г.Опера и други сценски жанрови 7д.Романтизам у словенским земљама 7ђ.Српска музика XIX вијека</p>	<p>дјела</p> <p>-препозна слушане примјере композитора програмске музике и наведе њихова најпознатија дјела; наведе композиторе позноромантичарске симфоније</p> <p>-препозна слушане примјере из опера, оперета, и балета композитора XIX вијека и наведе њихова најпознатија дјела.</p>	<p>Листа и њемачке ране романтичаре Слушање музике: Ф. Шопен: Валцер бр. 7 Оп. 64 бр.2 (цис мол) Ф. Лист: Мађарска рапсодија бр. 2 Ф. Шуберт: Ave Maria Ф. Менделсон: Концерт за виолину у е-молу Р. Шуман: Сањарење</p> <p>-прикаже програмску музику Хектора Берлиоза и Франца Листа; симфоније А. Брукнера, С. Франка, Ј. Брамса и Г. Малера. Слушање музике: Х. Берлиоз : Фантастична симфонија оп.14 - V став (Вјештичије посело) Ф. Лист: Прелиди, симфонијска поема бр.3 Ј. Брамс: Мађарска игра бр. 5</p> <p>-издвоји карактеристике опере прве половине XIX вијека</p> <ul style="list-style-type: none"> • Музичка драма (Вагнер, Верди) • Француска лирска опера и оперета • Веристичка опера • Мјузикл <p>Слушање музике:</p>		<p>оцјењивања Технике евалуације:</p> <p>1. Интервју</p> <ul style="list-style-type: none"> • Оцјењивање резултата учења путем вербалног испитивања • Питања дефинишу ученици или наставник <p>2. Тест</p> <ul style="list-style-type: none"> • Може се примјенити на све тематске јединице, а обавезан је један у току полугодишта • Звучни тестови: ученик треба да препозна звучни примјер или дио примјера који је слушао или репродуковао на часовима музичке културе; ученик треба да кроз звучне примјере препозна неке од музичких карактеристика (тонски род, темпо, мјеру). • Разни инвентивни тестови, нпр. у облику игре „позитивна (музичка) географија“. • Питања за тест и бодовање морају бити
--	---	---	--	--

		<p>Ћ. Росини: Увертира - опера Севилски берберин К. М. Вебер: Хор ловаца из опере Чаробни стрелац Р. Вагнер: Јахање валкира Ћ. Верди: Арија La dona e mobile из опере Риголето (Лучиано Павароти) Ћ. Верди: Арија Саго помо из опере Риголето Ћ. Верди: Хор Јевреја из опере Набуко Ж. Бизе: Хабанера из опере Кармен Ж. Бизе: Пјесма тореадора из опере Кармен Ж. Офенбаф: Кан-кан из оперете Орфеј у подземљу Ј. Штраус: Увертира-оперета Слијепи миш Ћ. Пучини: Арија Un bel di vedremo из опере Мадам Батерфлај (Марија Калас) Г. Дермот: Дај нам сунца из мјузикла Коса</p> <p>-разликује руску националну школу, -издвоји чешку музику Слушање музике: А.Бородин: Половецке игре из опере Кнез Игор М.П.Мусоргски: Сlike са изложбе-Стари замак П. И. Чајковски:Клавирски концерт у бе-молу</p>		<p>унапријед дефинисани.</p> <p>3. Усмена презентација</p> <ul style="list-style-type: none"> • Треба да се односи на задане задатке и да траје 5 до 10 минута по ученику. <p>4. Писана презентација</p> <ul style="list-style-type: none"> • Треба да се односи на одређене задане теме у вези са музичком културом – кооперативно учење.
--	--	---	--	--

		<p>П. И. Чајковски: Лабудово језеро-балет П. И. Чајковски: Крцко орашчић-балет Б. Сметана: Влтава А. Дворжак: Словенске игра ге-мол, оп.46 бр.8</p> <p>-презентује предромантизам- Корнелије Станковић и његови савременици; Мокрањчево доба Слушање музике: К. Станковић – Достојно јест К. Станковић – Што се боре мисли моје С. С. Мокрањац – Тебе појем С. С. Мокрањац – Шеста руковџ</p>		
8.Импресионизам Опште карактеристике стила и њени најзначајнији представници	-препозна слушане примјере композитора импресионизма и наведе њихова најпознатија дјела.	<p>-разликује опште карактеристике стила; Музика Клода Дебисија и Мориса Равела Слушање музике: К. Дебиси: Арабеска бр. 1 К. Дебиси: Потонула катедрала, прелид бр.10 из I свеске М. Равел: Болеро М. Равел: Tzigane, рапсодија за виолину и оркестар</p>		
9.Музика XX вијека 9а.Опште карактеристике епохе 9б. Експресионизам	-наведе и опише основна обиљежија музике XX вијека;	<p>-издвоји карактеристике епохе: -утврди карактеристичне композиторе Арнолд</p>		

<p>у музици 9в.Националне школе у музици XX вијека 9г. Нео-правци у европској музици XX вијека 9д.Музичко стваралаштво у Босни и Херцеговини и Србији у XX вијеку</p>	<p>-наведе композиторе експресионизма и њихова најпознатија дјела;</p> <p>-препозна слушане примјере Стравинског и Бартока и наведе њихова најпознатија дјела;</p> <p>-наведе композиторе неокласицизма и њихова најпознатија дјела;</p> <p>-препозна слушане примјере композитора XX вијека из БиХ и Србије и наведе њихова најпознатија</p>	<p>Шенберг и композитори Друге бечке школе Слушање музике: А. Шенберг – Пјеро мјесечар А. Шенберг- Пет клавирских комада оп.23 А. Берг: Воцек, почетна сценаиз II чина</p> <p>-издвоји карактеристичне композиторе и дјела Леош Јаначек , Игор Стравински и Бела Барток Слушање музике: И. Стравински: Посвећење пролећа – Жртвена игра И. Стравински: Петрушка, 2.слика Б. Барток: Румунске игре Б. Барток: Allegro barbaro</p> <p>-утврди карактеристике неокласицизма и необарока (П. Хиндемит, К. Орф и С. Прокофијев) Слушање музике: П. Хиндемит: Соната за клавир бр. 3 - Фуга К. Орф: Carmina Burana – бр.1, Fortuna Imperatrix Mundi С. Прокофјев: Класична симфонија Де-дур, I став</p>		
---	---	---	--	--

	<p>дјела; умије да активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера обрађених на часу:</p>	<p>-презентује музичко стваралаштво у БиХ после Другог свјетског рата (Владо Милошевић, Цвијетко Рихтман, Војин Комадина...) и развој музике у Србији у XX вијеку</p> <p>Слушање музике:</p> <p>В. Милошевић: Пјесме са Змијања</p> <p>В. Комадина: Поткозарје</p> <p>М. Милојевић: Муха и комарац</p> <p>С. Христић: Охридска легенда – Грлица</p> <p>П. Коњовић: Коштана, симфонијски триптихон - Велика чочечка игра</p> <p>М. Тајчевић: Седам балканских игара</p> <p>К. Бабић: Какав живот човек води</p>		
<p>10.Џез и популарна музика</p> <p>Џез, поп и рок музика код нас и у свијету</p>	<p>-препозна слушане примјере и наведе одређен број композитора џез, поп и рок музике са домаће и стране сцене.</p>	<p>-разликује путеве развоја џез, рок и поп музике код нас и у свету</p> <p>Слушање музике:</p> <p>Влада Маричић трио:</p> <p>Расло ми је бадем дрво</p> <p>ЕКВ: Заједно</p> <p>А. Ковач: Ти</p> <p>Incognito: Talkin Loud</p> <p>Herbie Hancock: Cantelope Island</p> <p>Queen: Tie your mother</p>		

		down Michael Jackson: Billie Jean		
11Примијењена музика (1): Музика на филму, радију, телевизији	-препозна теме из филмова које су обрађене и слушане на часу Музичке културе	-уочи прилагођавање музике другим умјетностима и медијима. Слушање музике: Теме из страних филмова: James Bond, The Godfather, Mission:Impossible, Titanik, The Pink Panther, Hair:Let the sun shine in Теме из домаћих филмова и серија: Национална класа (Флојд), Заборављени		
Интеграција				
<ul style="list-style-type: none"> Српски језик 				
Извори				
Литература: <ul style="list-style-type: none"> Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске; Друга стручна и теоријска литература; презентације, видео материјали, интернет странице, 				
Оцјењивање				
Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.				